

Підсумки діяльності страхових компаній за I півріччя 2018 року

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.06.2018 становила 291, у тому числі СК "life"¹ – 31 компанія, СК "non-life" – 260 компаній, (станом на 30.06.2017 – 300 компаній, у тому числі СК "life" – 36 компаній, СК "non-life" – 264 компанії). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так станом на 30.06.2018 порівняно з аналогічною датою 2017 року, кількість компаній зменшилася на 9 СК.

У порівнянні з I півріччям 2017 року на 2 202,5 млн. грн. (10,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій² збільшився на 3 237,3 млн. грн. (24,0%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всім видам страхування, а саме: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") (збільшення валових страхових платежів на 937,2 млн. грн. (18,6%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 487,7 млн. грн. (39,2%)); страхування кредитів (збільшення валових страхових платежів на 443,8 млн. грн. (3 рази)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 419,7 млн. грн. (37,1%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 316,0 млн. грн. (61,0%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 285,3 млн. грн. (10,0%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 263,8 млн. грн. (18,7%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 139,6 млн. грн. (34,7%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 105,0 млн. грн. (5,2%)).

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за I півріччя 2018 року становила 71,5%, що на 7,8 в.п. більше в порівнянні з I півріччям 2017 року.

Протягом аналізованого періоду збільшилась кількість укладених договорів страхування на 10 046,5 тис. одиниць (або на 11,2%), при цьому на 2 621,4 тис. одиниць (або на 8,5%) зросла кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі збільшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 3 294,2 тис. одиниць (або на 20,7%), кількість укладених договорів на страхування фінансових ризиків навпаки зменшилась на 1 300,2 тис. одиниць (або на 29,9%). Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування збільшилась на 7 160,0 тис. одиниць (або

¹ Скорочення: СК "Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування життя, СК "non-Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя.

² Чисті страхові премії (виплати) – розраховані як валові страхові премії (виплати) за мінусом частки страхових премій (виплат), які сплачуються перестраховикам-резидентам (компенсовані перестраховиками-резидентами).

на 12,3%) за рахунок збільшення договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 6 937,7 тис. одиниць (або на 12,8%).

Обсяг валових страхових виплат/відшкодування у порівнянні з I півріччям 2017 року збільшився на 1 286,3 млн. грн. (26,9%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 1 248,0 млн. грн. (27,0%). Зростання обсягів валових страхових виплат у I півріччі 2018 року мало місце у більшості основних системоутворюючих видах страхування. Найбільше збільшення валових страхових виплат відбулося з таких видів страхування: автострахування (збільшення валових страхових виплат на 543,3 млн. грн. (22,8%)), страхування майна (збільшення валових страхових виплат на 295,6 млн. грн. (1,5 рази)), медичне страхування збільшення валових страхових виплат на 176,7 млн. грн. (21,4%)), страхування фінансових ризиків (збільшення валових страхових виплат на 147,2 млн. грн. (19,8%)), страхування життя (збільшення валових страхових виплат на 124,6 млн. грн. (46,9%)).

Рівень валових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року збільшився на 3,4 в.п. та становив 25,9%. Рівень чистих страхових виплат станом на 30.06.2018 становив 35,0%, що більше на 0,8 в.п. у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Високий рівень валових та чистих страхових виплат спостерігається з медичного страхування – 59,9% та 62,0%, за видами добровільного особистого страхування – 38,1% та 42,4%, за видами недержавного обов'язкового страхування – 39,9% та 39,6% (з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 46,5% та 46,0%) відповідно.

Операції вихідного перестрахування у I півріччі 2018 року у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року зменшилися з 9 771,0 млн. грн. до 8 356,9 млн. грн. за рахунок зменшення на 1 034,8 млн. грн. (13,4%) перестрахування в середині країни та на 379,3 млн. грн. (18,4%) операцій з перестрахування із страховиками-нерезидентами.

Страхові резерви станом на 30.06.2018 зросли на 3 198,9 млн. грн. (15,4%) у порівнянні з аналогічною датою 2017 року, при цьому технічні резерви – на 2 508,9 млн. грн. (19,3%), а резерви зі страхування життя – на 690,0 млн. грн. (8,8%).

У порівнянні з аналогічною датою 2017 року збільшились такі показники, як загальні активи страховиків на 2 056,6 млн. грн. (3,7%); активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів – 2 444,1 млн. грн. (7,2%).

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в таблиці 1.

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

	I півріччя 2017	I півріччя 2018	Темпи приросту I півріччя 2018/ I півріччя 2017	
			млн. грн.	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць				
Кількість договорів, крім договорів з обов’язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	35 847,8	38 956,5	-	8,7
- зі страхувальниками – фізичними особами	33 839,9	36 611,5	-	8,2
Кількість договорів з обов’язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	54 147,6	65 498,5	-	12,8
Страхова діяльність, млн. грн.				
Валові страхові премії	21 222,8	23 425,3	2 202,5	10,4
Валові страхові виплати	4 783,9	6 070,2	1 286,3	26,9
Рівень валових виплат, %	22,5	25,9	-	-
Чисті страхові премії	13 509,5	16 746,8	3 237,3	24,0
Чисті страхові виплати	4 614,9	5 862,9	1 248,0	27,0
Рівень чистих виплат, %	34,2	35,0	-	-
Перестраховування, млн. грн.				
Сплачено на перестраховування, у тому числі:	9 771,0	8 356,9	-1 414,1	-14,5
- перестраховикам-резидентам	7 713,3	6 678,5	-1 034,8	-13,4
- перестраховикам-нерезидентам	2 057,7	1 678,4	-379,3	-18,4
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	566,3	898,1	331,8	58,6
- перестраховиками-резидентами	169,0	207,2	38,2	22,6
- перестраховиками-нерезидентами	397,3	690,9	293,6	73,9
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	20,2	17,4	-2,8	-13,9
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	0,1	0,3	0,20	200,0
Страхові резерви, млн. грн.				
Обсяг сформованих страхових резервів	20 778,1	23 977,0	3 198,9	15,4
- резерви зі страхування життя	7 797,5	8 487,5	690,0	8,8
- технічні резерви	12 980,6	15 489,5	2 508,9	19,3
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.				
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	55 173,3	57 229,9	2 056,6	3,7
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	33 787,1	36 231,2	2 444,1	7,2
Обсяг сплачених статутних капіталів	12 758,4	12 471,7	-286,7	-2,2

Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній (СК) станом на 30.06.2018 становила 291, з яких 31 СК зі страхування життя (СК "Life") та 260 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). За I півріччя 2018 року в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року кількість страхових компаній зменшилась на 9 СК.

Таблиця 2

Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018
Загальна кількість	310	294	300	291
в т.ч. СК "non-Life"	271	261	264	260
в т.ч. СК "Life"	39	33	36	31

Страхові премії

Валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховальників за I півріччя 2018 року, становили **23 425,3 млн. грн.**, з них:

8 570,2 млн. грн. (36,6%) – що надійшли від фізичних осіб;

14 855,1 млн. грн. (63,4) – що надійшли від юридичних осіб.

За I півріччя 2017 року загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками, становила **21 222,8 млн. грн.**, з них:

6 983,9 млн. грн. (32,9%) – що надійшли від фізичних осіб;

14 238,9 млн. грн. (67,1%) – що надійшли від юридичних осіб.

За I півріччя 2018 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила **21 692,5 млн. грн.** (або 92,6% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – **1 732,8 млн. грн.** (або 7,4% від загальної суми страхових премій).

Чисті страхові премії за I півріччя 2018 року становили **16 746,8 млн. грн.**, що становить 71,5% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за I півріччя 2017 року становили 13 509,5 млн. грн., або 63,6% від валових страхових премій.

Обсяги валових страхових премій за I півріччя 2018 року збільшилися порівняно з I півріччям 2017 року на 10,4%, чисті страхові премії збільшилися на 24,0%.

Концентрація страхового ринку за надходженнями валових страхових премій станом на 30.06.2018 представлена в таблиці 3.

Страхові премії за видами страхування за I півріччя 2017 – 2018 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 4 та на рис. 2, 3, 4.

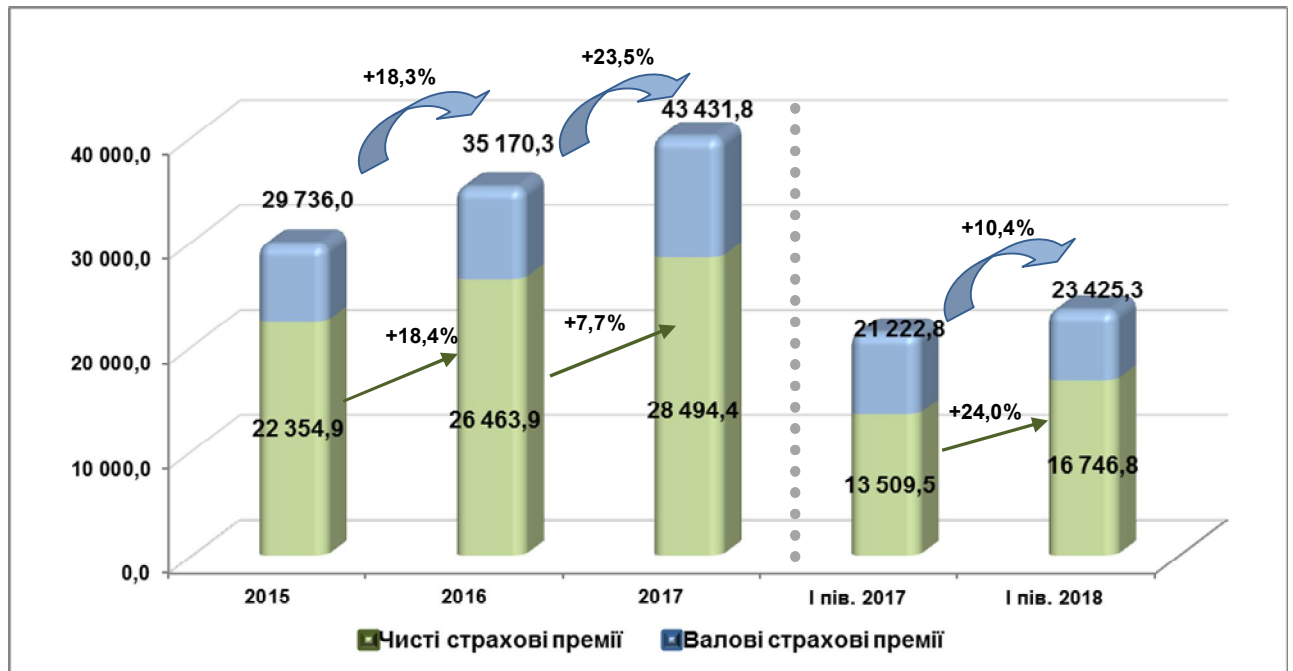

Рис. 1. Динаміка страхових премій за 2015 – 2017 рр., I півр. 2018 р. (млн. грн.)

Таблиця 3

Концентрація страхового ринку за I півріччя 2018 року

Перші (Тор)	страхування "Life"		страхування "non-Life"		
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Кількість СК, які більше 50% страхових премій отримали від перестраховувальників
Тор 3	954,8	55,1	3 493,9	16,1	2
Тор 10	1 670,1	96,4	9 048,3	41,7	5
Тор 20	1 732,1	100,0	13 861,7	63,9	8
Тор 50	х	х	19 256,3	88,8	11
Тор 100	х	х	21 267,9	98,0	15
Тор 150	х	х	21 640,7	99,8	19
Всього по ринку	1 732,8	100,0	21 692,5	100,0	24

Отже, незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 98,0% – акумулюють 100 СК "non-Life" (38,5% всіх СК "non-Life") та 96,4% – 10 СК "Life" (32,3% всіх СК "Life").

По ринку страхування життя Індекс Герфіндаля – Гіршмана (ННІ) склав 1 453,57 (у I півріччі 2017 року – 1 425,52), по ринку ризикових видів страхування становив 263,14 (у I півріччі 2017 року – 339,58). В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля – Гіршмана склав 233,60 (у I півріччі 2017 року – 305,81).

Дані свідчать, що в I півріччі 2018 року на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, мав місце значний рівень конкуренції (ННІ в 3 рази менше 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація.

Таблиця 4

Страхові премії за видами страхування за I півріччя 2017 – 2018 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові премії, млн. грн.				Структура страхових премій				Темпи приросту страхових премій	
	Валові		Чисті		Структура валових страхових премій		Структура чистих страхових премій		валових премій	чистих премій
	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2018 р./ I півр. 2017 р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	1 245,1	1 732,8	1 245,1	1 732,8	5,9%	7,4%	9,2%	10,3%	39,2%	39,2%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	19 977,7	21 692,5	12 264,4	15 014,0	94,1%	92,6%	90,8%	89,7%	8,6%	22,4%
Добровільне особисте страхування	2 525,7	3 286,4	2 314,6	2 953,9	11,9%	14,0%	17,1%	17,6%	30,1%	27,6%
Добровільне майнове страхування	12 829,8	13 035,2	6 084,6	7 520,0	60,5%	55,6%	45,0%	44,9%	1,6%	23,6%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	2 563,7	2 494,2	914,6	844,9	12,1%	10,6%	6,8%	5,0%	-2,7%	-7,6%
Добровільне страхування відповідальності	1 293,8	1 812,6	778,9	1 190,5	6,1%	7,7%	5,8%	7,1%	40,1%	52,8%
Недержавне обов'язкове страхування	3 328,4	3 558,4	3 086,3	3 349,6	15,7%	15,2%	22,8%	20,0%	6,9%	8,5%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	2 442,9	2 946,2	2 293,6	2 775,5	11,5%	12,6%	17,0%	16,6%	20,6%	21,0%
Державне обов'язкове страхування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	21 222,8	23 425,3	13 509,5	16 746,8	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	10,4%	24,0%

Рис. 2. Структура валових страхових премій станом на 30.06.2017 та 30.06.2018

Рис. 3. Структура чистих страхових премій станом на 30.06.2017 та 30.06.2018

Динаміка страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за I півріччя 2017-2018 рр. представлена в таблиці 5.

Таблиця 5

Структура чистих страхових премій за I півріччя 2017-2018 рр.

Види страхування	I півріччя 2017	I півріччя 2018	Темпи приросту I пів. 2018/ I пів. 2017	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	4 626,0	5 647,6	1 021,6	22,1
Страхування життя	1 245,1	1 732,8	487,7	39,2
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 306,1	1 617,6	311,5	23,8
Страхування майна	1 331,2	1 607,7	276,5	20,8
Страхування відповідальності перед третіми особами	622,9	968,9	346,0	55,5
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	716,4	961,3	244,9	34,2
Страхування фінансових ризиків	914,6	844,9	-69,7	-7,6
Страхування вантажів та багажу	451,8	807,9	356,1	78,8
Страхування від нещасних випадків	436,4	624,5	188,1	43,1
Страхування медичних витрат	380,7	479,6	98,9	26,0
Авіаційне страхування	488,8	235,6	-253,2	-51,8
Страхування здоров'я на випадок хвороби	191,5	232,1	40,6	21,2
Страхування кредитів	140,5	224,8	84,3	60,0
Інші види страхування	657,5	761,5	104,0	15,8
Всього	13 509,5	16 746,8	3 237,3	24,0

Приріст чистих страхових премій у I півріччі 2018 року (+24,0%) відбувся по більшості видів страхування, зокрема за рахунок суттєвого збільшення надходжень платежів з автострахування (+22,1%), страхування життя (+39,2%), зі страхування вантажів та багажу (+78,8%), страхування відповідальності перед третіми особами (55,5%), медичного страхування (+23,8%), страхування майна (+20,8%), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (+34,2%). Водночас, спад чистих страхових премій спостерігався з авіаційного страхування (-51,8%), страхування фінансових ризиків (-7,6%).

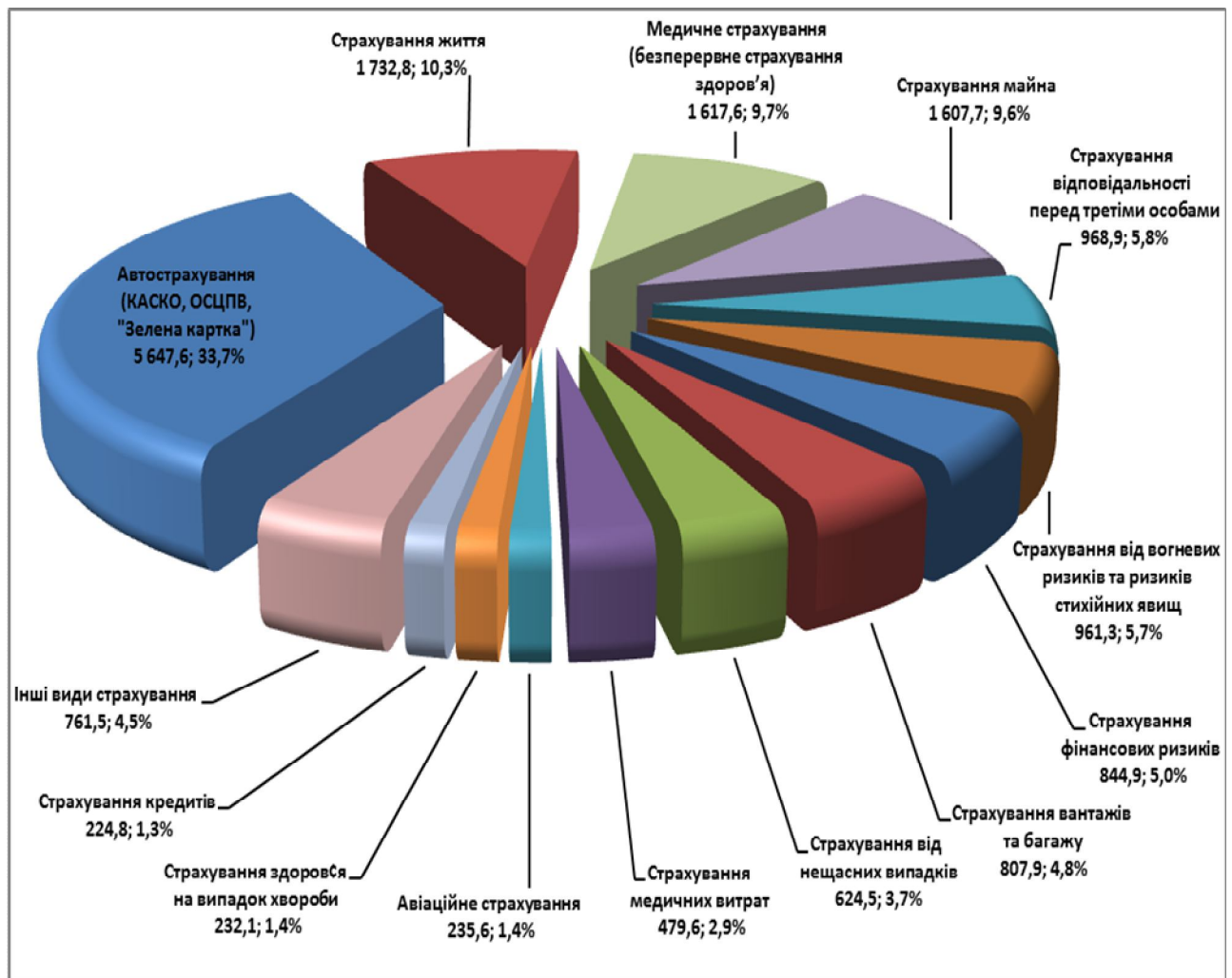

Рис. 4. Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

У структурі страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за видами страхування станом на 30.06.2018 найбільша питома вага належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 5 647,6 млн. грн. (або 33,7%) (станом на 30.06.2017 даний показник становив 4 626,0 млн. грн. (або 34,2%)); страхування життя – 1 732,8 млн. грн. (або 10,3%) (станом на 30.06.2017 – 1 245,1 млн. грн. (або 9,2%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) – 1 617,6 млн. грн. (або 9,7%) (станом на 30.06.2017 – 1 306,1 млн. грн. (або 9,7%)); страхування майна – 1 607,7 млн. грн. (9,6%) (станом на 30.06.2017 даний показник становив 1 331,2 млн. грн. (або 9,9%)); страхування відповідальності перед третіми особами – 968,9 млн. грн. (або 5,8%) (станом на 30.06.2017 – 622,9 млн. грн. (або 4,6%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 961,3 млн. грн. (або 5,7%) (станом на 30.06.2017 – 716,4 млн. грн. (або 5,3%)); страхування фінансових ризиків – 844,9 млн. грн. (або 5,0%) (станом на 30.06.2017 – 914,6 млн. грн. (або 6,8%)); страхування вантажів та багажу – 807,9 млн. грн. (або 4,8%) (станом на 30.06.2017 – 451,8 млн. грн. (або 3,3%)).

Перерозподіл у структурі чистих страхових премій станом на 30.06.2018 порівняно з аналогічним періодом 2017 року відбувся на користь таких видів страхування, як: страхування вантажів та багажу (з 3,3% до 4,8%), страхування відповідальності перед третіми особами (з 4,6% до 5,8%), страхування життя (з 9,2% до 10,3%), страхування від нещасних випадків (з 3,2% до 3,7%). При цьому, у структурі чистих страхових премій відбулося зменшення з таких видів страхування: авіаційне страхування (з 3,6% до 1,4%), страхування фінансових ризиків (з 6,8% до 5,0%), автострахування (з 34,2% до 33,7%).

Страхові виплати/відшкодування

Розмір валових страхових виплат за I півріччя 2018 року становив **6 070,2 млн. грн.**, у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – **5 679,7 млн. грн.** (або 93,6%), зі страхування життя – **390,5 млн. грн.** (або 6,4%).

Валові страхові виплати за I півріччя 2018 року збільшилися на 26,9% (до 6 070,2 млн. грн.) порівняно з I півріччям 2017 року, чисті страхові виплати збільшилися на 27,0% і становили 5 862,9 млн. грн.

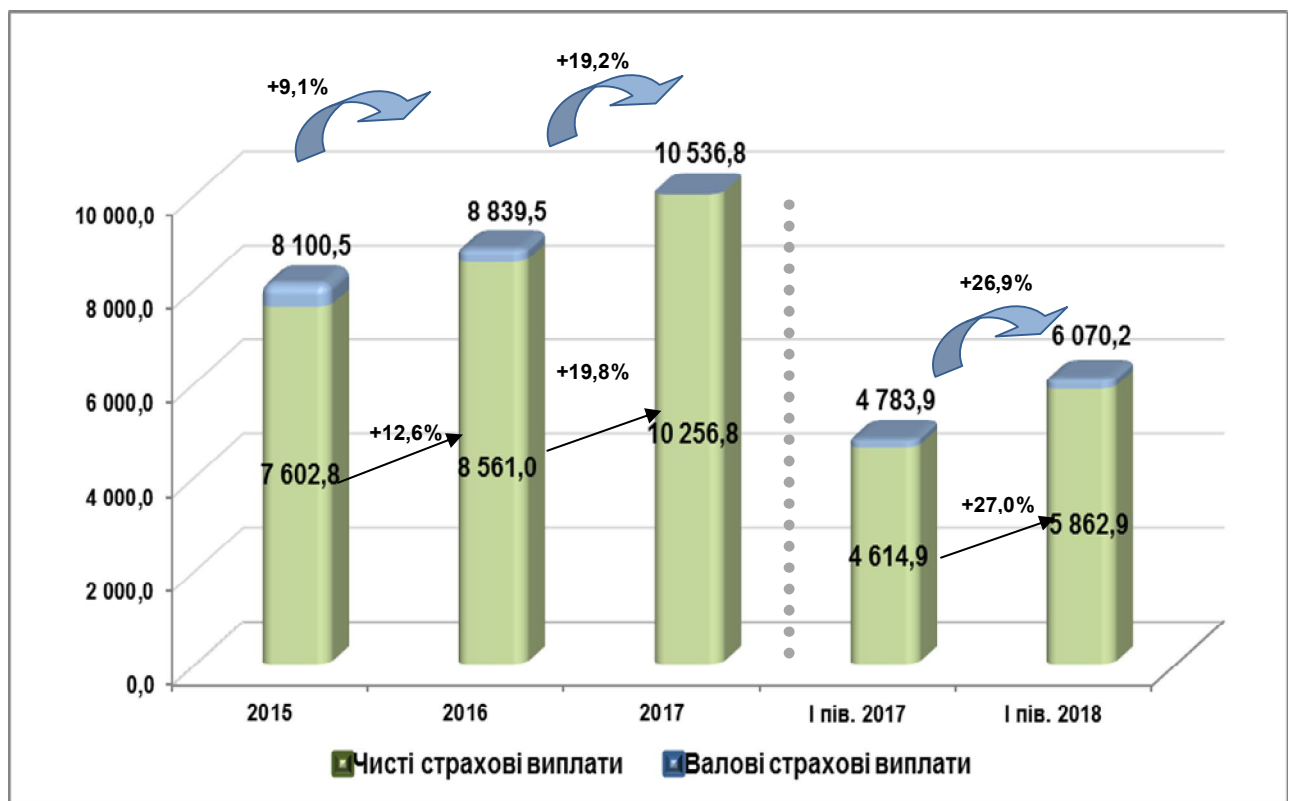

Рис. 5. Динаміка страхових виплат за 2015 – 2017 рр., I півр. 2018 р. (млн. грн.)

Страхові виплати в розрізі видів страхування за I півріччя 2017-2018 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 6 та на рис. 6, 7, 8.

Таблиця 6

Страхові виплати за видами страхування за I півріччя 2017 – 2018 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові виплати, млн грн				Структура страхових виплат				Темпи приросту страхових виплат	
	Валові		Чисті		Структура валових виплат		Структура чистих виплат		Валових виплат	Чистих виплат
	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р.	I півр. 2018 р./ I півр. 2017 р.	I півр. 2018 р./ I півр. 2017 р.
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	265,9	390,5	265,9	390,5	5,6%	6,4%	5,8%	6,7%	46,9%	46,9%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	4 518,0	5 679,7	4 349,0	5 472,4	94,4%	93,6%	94,2%	93,3%	25,7%	25,8%
Добровільне особисте страхування	1 043,7	1 253,5	1 042,8	1 252,1	21,8%	20,7%	22,6%	21,4%	20,1%	20,1%
Добровільне майнове страхування	2 278,9	2 962,5	2 180,5	2 849,9	47,6%	48,8%	47,2%	48,6%	30,0%	30,7%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	744,2	891,4	671,6	795,8	15,6%	14,7%	14,6%	13,6%	19,8%	18,5%
Добровільне страхування відповідальності	41,1	42,8	40,5	42,3	0,9%	0,7%	0,9%	0,7%	4,1%	4,4%
Недержавне обов'язкове страхування	1 154,3	1 420,9	1 085,2	1 328,1	24,1%	23,4%	23,5%	22,7%	23,1%	22,4%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1 150,6	1 368,9	1 081,5	1 276,4	24,1%	22,6%	23,4%	21,8%	19,0%	18,0%
Державне обов'язкове страхування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	4 783,9	6 070,2	4 614,9	5 862,9	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	26,9%	27,0%

Рис. 6. Структура валових страхових виплат станом на 30.06.2017 та 30.06.2018

Рис. 7. Структура чистих страхових виплат станом на 30.06.2017 та 30.06.2018

Динаміка чистих страхових виплат за I півріччя 2017-2018 рр. представлена в таблиці 7.

Таблиця 7

**Динаміка чистих страхових виплат за основними видами страхування
за I півріччя 2017-2018 рр.**

Види страхування	I півріччя 2017	I півріччя 2018	Темпи приросту I півріччя 2018/ I півріччя 2017	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	2 289,7	2 815,5	525,8	23,0
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	825,9	1 002,6	176,7	21,4
Страхування фінансових ризиків	671,6	795,8	124,2	18,5
Страхування життя	265,9	390,5	124,6	46,9
Страхування майна	116,0	294,8	178,8	154,1
Страхування медичних витрат	123,4	142,7	19,3	15,6
Страхування від нещасних випадків	75,6	92,4	16,8	22,2
Страхування кредитів	78,5	56,3	-22,2	-28,3
Страхування вантажів та багажу (вантажобагажу)	29,4	32,6	3,2	10,9
Інші види страхування	138,9	239,7	100,8	72,6
Всього	4 614,9	5 862,9	1 248,0	27,0

Збільшення чистих страхових виплат у I півріччі 2018 року (1 248,0 млн. грн.) відбулося за рахунок суттєвого збільшення чистих страхових виплат за договорами автострахування на 525,8 млн. грн., страхування майна – 178,8 млн. грн., медичного страхування – 176,7 млн. грн., страхування життя – 124,6 млн. грн., страхування фінансових ризиків – 124,2 млн. грн.

Структуру страхових виплат (відшкодувань) за мінусом частки страхових виплат, компенсованих перестраховиками-резидентами, за видами страхування за I півріччя 2018 року зображено на рис. 8.

У структурі чистих страхових виплат станом на 30.06.2018 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 2 815,5 млн. грн. (або 48,0%) (станом на 30.06.2017 даний показник становив 2 289,7 млн. грн. (або 49,6%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 1 002,6 млн. грн. (або 17,1%) (станом на 30.06.2017 – 825,9 млн. грн. (або 17,9%)); страхування фінансових ризиків – 795,8 млн. грн. (або 13,6%) (станом на 30.06.2017 – 671,6 млн. грн. (або 14,6%)); страхування життя –

390,5 млн. грн. (або 6,7%) (станом на 30.06.2017 – 265,9 млн. грн. (або 5,8%)); страхування майна – 294,8 млн. грн. (або 5,0%) (станом на 30.06.2017 – 116,0 млн. грн. (або 2,5%)), страхування медичних витрат – 142,7 млн. грн. (або 2,4%) (станом на 30.06.2017 – 123,4 млн. грн. (або 2,7%)).

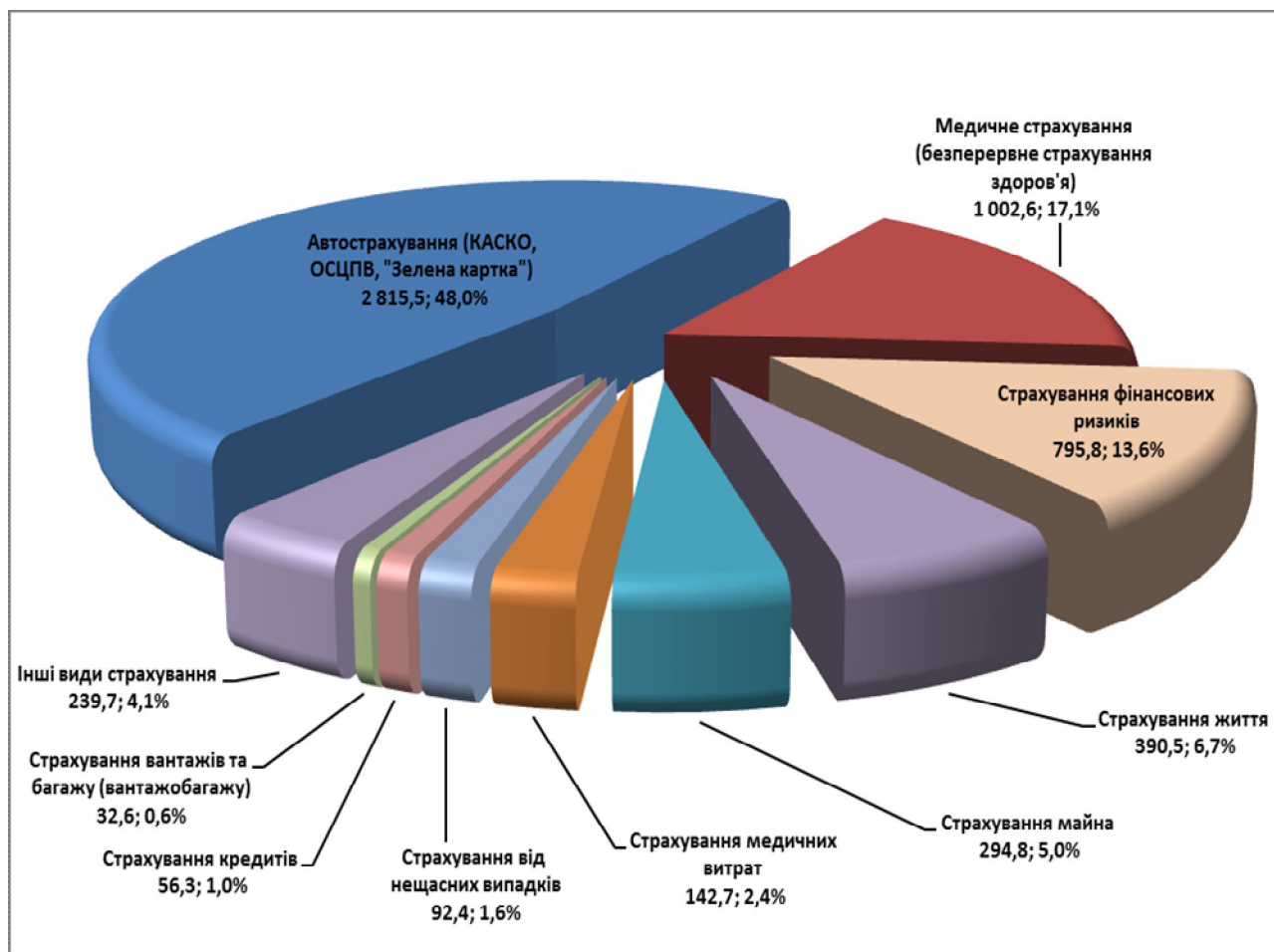

Рис. 8. Структура чистих страхових виплат за видами страхування станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

Структура чистих страхових виплат у I півріччі 2018 року перерозподілилася на користь страхування майна (з 2,5% до 5,0%), страхування життя (з 5,8% до 6,7%) за рахунок зменшення частки автострахування (з 49,6% до 48,0%), страхування фінансових ризиків (з 14,6% до 13,6%), медичного страхування (з 17,9% до 17,1%).

Рівень страхових виплат за видами страхування

Рівень валових страхових виплат (відношення валових страхових виплат до валових страхових премій) станом на 30.06.2018 становив 25,9% (таблиця 8).

Високий рівень валових страхових виплат (більше за загальний по ринку) спостерігався за такими видами страхування: з медичного страхування – 59,9% (станом на 30.06.2017 – 58,6%), добровільного особистого страхування – 38,1% (станом на 30.06.2017 – 41,3%), обов'язкового страхування цивільної

відповідальності власників транспортних засобів – 46,5% (станом на 30.06.2017 – 47,1%), недержавного обов'язкового страхування – 39,9% (станом на 30.06.2017 – 34,7%).

Таблиця 8

Рівень страхових виплат за видами страхування

Види страхування	Рівень страхових виплат			
	валових виплат		чистих виплат	
	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018
Страхування життя	21,4%	22,5%	21,4%	22,5%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	22,6%	26,2%	35,5%	36,4%
Добровільне особисте страхування	41,3%	38,1%	45,1%	42,4%
Добровільне майнове страхування	17,8%	22,7%	35,8%	37,9%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	29,0%	35,7%	73,4%	94,2%
Добровільне страхування відповідальності	3,2%	2,4%	5,2%	3,6%
Недержавне обов'язкове страхування	34,7%	39,9%	35,2%	39,6%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	47,1%	46,5%	47,2%	46,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	22,5%	25,9%	34,2%	35,0%

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій) станом на 30.06.2018 становив 35,0% (станом на 30.06.2017 – 34,2%). Високий рівень чистих страхових виплат станом на 30.06.2018 спостерігався за видами добровільного особистого страхування – 42,4%, з недержавного обов'язкового страхування – 39,6% (в тому числі з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 46,0%), за видами добровільного майнового страхування – 37,9% (в тому числі зі страхування фінансових ризиків – 94,2%).

Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування за I півріччя 2018 року в порівнянні з I півріччям 2017 року наведено у таблиці 9.

Рівень чистих страхових виплат із страхування фінансових ризиків збільшився на 20,8 в.п. до рівня 94,2%; рівень страхування наземного транспорту (КАСКО) збільшився на 1,8 в. п. до рівня 53,6%; рівень чистих

страхових виплат з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) зменшився на 0,3 в.п. до рівня 50,6%; рівень чистих страхових виплат зі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів («Зелена картка») зменшився на 3,1 в.п. до рівня 30,3%; рівень чистих страхових виплат зі страхування медичних витрат зменшився на 2,6 в.п. до рівня 29,8%; рівень чистих страхових виплат із страхування кредитів зменшився на 30,9 в.п. до рівня 25,0%; рівень чистих страхових виплат із страхування життя збільшився на 1,1 в.п. до рівня 22,5%. Досить високим залишається рівень чистих виплат з медичного страхування (62,0%).

Таблиця 9

Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування за I півріччя 2017–2018 рр.

Види страхування	Чисті страхові виплати, млн. грн.		Рівень чистих страхових виплат	
	I півріччя 2017	I півріччя 2018	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018
Страхування фінансових ризиків	671,6	795,8	73,4%	94,2%
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	825,9	1 002,6	63,2%	62,0%
Страхування наземного транспорту ("КАСКО")	1 208,2	1 539,2	51,8%	53,6%
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ)	916,5	1 086,4	50,9%	50,6%
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка"	165,0	190,0	33,4%	30,3%
Страхування медичних витрат	123,4	142,7	32,4%	29,8%
Страхування кредитів	78,5	56,3	55,9%	25,0%
Страхування життя	265,9	390,5	21,4%	22,5%
Страхування майна	116,0	294,8	8,7%	18,3%
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	13,5	115,5	1,9%	12,0%
Інші види страхування	230,4	249,1	8,1%	6,9%

Страхування фізичних осіб

Від страхувальників-фізичних осіб за I півріччя 2018 року надійшло **8 570,2 млн. грн.** валових страхових премій, що на 22,7% більше, ніж за аналогічний період 2017 року.

Структура валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб за I півріччя 2018 року:

6 907,1 млн. грн. – за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (на 19,1% більше, ніж за аналогічний період 2017 року);

1 663,1 млн. грн. – за видом страхування життя (на 40,4% більше, ніж за аналогічний період 2017 року).

Страхові виплати страхувальникам-фізичним особам за I півріччя 2018 року становили **2 989,7 млн. грн.** (49,3% від загальних валових виплат), що на 25,2% більше, ніж за відповідний період 2017 року.

Рівень валових страхових виплат фізичним особам (відношення страхових виплат до страхових премій) станом на 30.06.2018 становив 34,9%, що на 0,7 в. п. більше, ніж станом на 30.06.2017 (див. рис. 9).

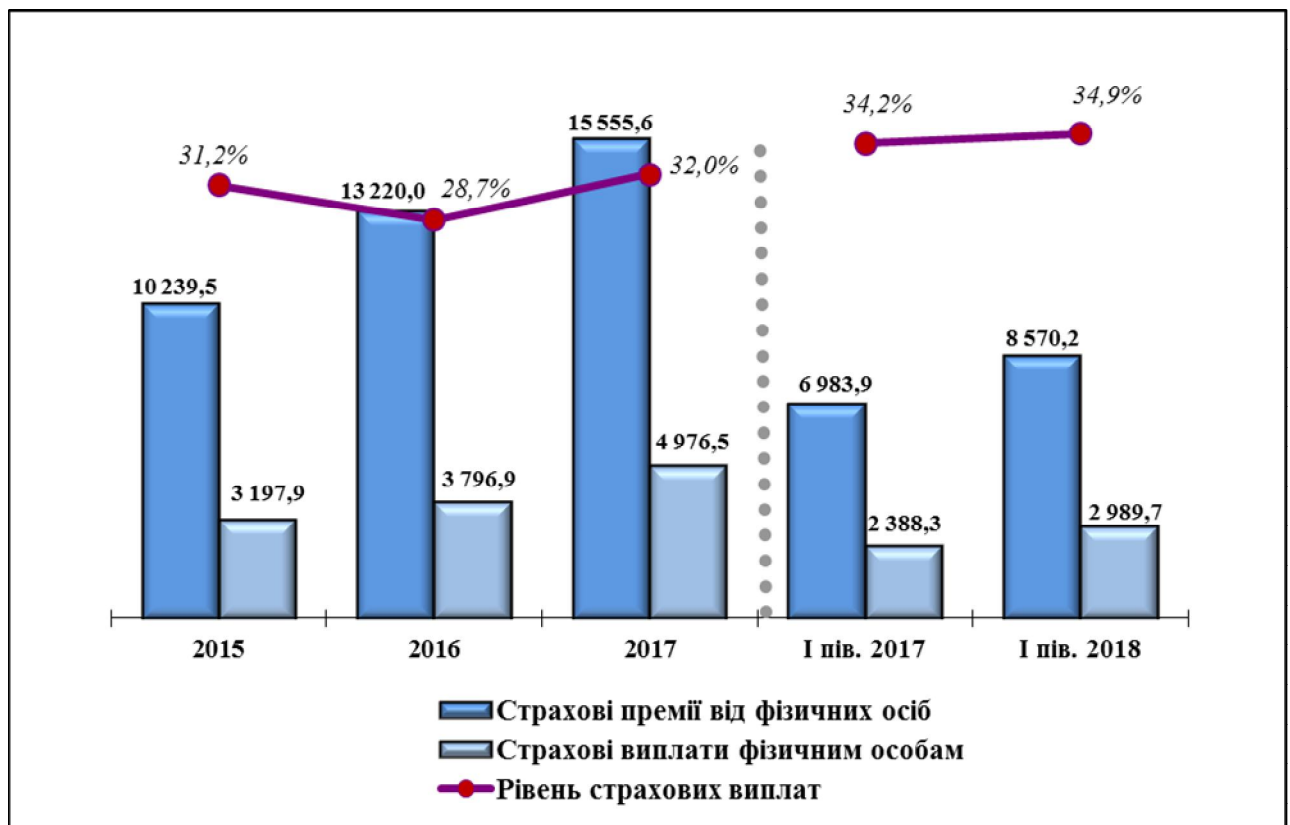

Рис. 9. Динаміка страхових платежів, виплат та рівня страхових виплат у секторі страхування фізичних осіб за 2015 – 2017 рр., I півр. 2018 р. (млн. грн.)

Структура страхових платежів та страхових виплат при страхуванні фізичних осіб станом на 30.06.2018 має такий вигляд:

– **21,6%** всіх страхових премій від громадян становили премії від страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **1 849,8 млн. грн.**, що на 315,8 млн. грн. (або на 20,6%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року; від страхування життя надійшло **1 663,1 млн. грн.** (або **19,4%** всіх страхових премій від громадян), що на 478,4 млн. грн. (або на 40,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року; від страхування наземного транспорту (КАСКО) надійшло **1 624,7 млн. грн.** (або **19,0%** всіх страхових премій від громадян), що на 296,6 млн. грн. (або на 22,3%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року; від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) – **604,5 млн. грн.** (або **7,1%** всіх страхових премій від громадян), що на 95,4 млн. грн. (або на 18,7%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року; від страхування від нещасних випадків – **590,9 млн. грн.** (або **6,9%** всіх страхових премій від громадян), що на 162,2 млн. грн. (або на 37,8%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року;

– основна частина страхових виплат (**29,1%**) здійснена за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **870,3 млн. грн.**, що на 113,0 млн. грн. (або на 14,9%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року; частина страхових виплат (**28,4%**), здійснена за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО), становить **850,5 млн. грн.**, що на 182,9 млн. грн. (або на 27,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року; за медичним страхуванням фізичним особам було виплачено **489,2 млн. грн.** (або **16,4%** від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам), що на 87,7 млн. грн. (або на 21,8%) більше в порівнянні з відповідною датою 2017 року.

Рівень страхових виплат за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО), укладеними зі страхувальниками – фізичними особами, станом на 30.06.2018 становив 52,3%, за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 47,0%, за медичним страхуванням – 80,9%.

Кількість укладених договорів страхування з фізичними особами за підсумками I півріччя 2018 року зазнала, зокрема, таких змін:

– кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на транспорті збільшилася на 9 159,7 тис. одиниць (до 56 834,9 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року;

– кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків збільшилась на 3 255,5 тис. одиниць (до 19 051,4 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року;

- кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зменшилась на 1 304,0 тис. одиниць (до 3 035,6 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року;
- кількість укладених договорів страхування здоров'я на випадок хвороби зменшилась на 49,5 тис. одиниць (до 2 902,9 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року;
- кількість укладених договорів страхування майна зменшилась на 360,5 тис. одиниць (до 1 207,6 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року;
- кількість укладених договорів страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ збільшилася на 141,3 тис. одиниць (до 1 020,8 тис. одиниць), у порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року;
- кількість укладених договорів страхування життя збільшилася на 100,4 тис. одиниць (до 301,6 тис. одиниць), в порівнянні з відповідним показником станом на кінець I півріччя 2017 року.

Основні показники автострахування

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО), страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами (ОСЦПВ) та за міжнародними договорами ("Зелена картка") – наведена в таблиці 10.

Згідно з даними таблиці 10, у I півріччі 2018 року обсяг валових страхових премій з автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») збільшився на 18,6%, обсяг валових страхових виплат зріс на 22,8%. При цьому частка валових страхових премій та валових страхових виплат страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в автострахуванні становить 36,7% та 37,2% (відповідно).

Надходження валових страхових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за I півріччя 2018 року збільшилося на **16,7%** у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року і становило **3 027,6 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) обсяг валових страхових премій збільшився на **19,4%** і становив **2 192,8 млн. грн.**

Обсяг валових страхових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за I півріччя 2018 року становив **1 554,9 млн. грн.**, що на **26,4%** більше, ніж за аналогічний період 2017 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) становив **1 087,6 млн. грн.**, що на **18,6%** більше, ніж за аналогічний період 2017 року.

Таблиця 10

**Динаміка основних показників автострахування
за I півріччя 2017–2018 рр.**

Вид страхування	Показник		Валові страхові премії		Валові страхові виплати		Рівень валових страхових виплат		Темпи приросту, %	
			I півріччя 2017	I півріччя 2018	I півріччя 2017	I півріччя 2018	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018	Валові страхові премії	Валові страхові виплати
			млн. грн.				%		I півріччя 2018/ I півріччя 2017	
Страхування наземного транспорту (КАСКО)			2 593,7	3 027,6	1 230,0	1 554,9	47,4	51,4	16,7	26,4
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ)			1 836,9	2 192,8	916,9	1 087,6	49,9	49,6	19,4	18,6
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів "Зелена картка"			606,1	753,4	233,7	281,4	38,6	37,4	24,3	20,4
Всього			5 036,7	5 973,8	2 380,6	2 923,9	47,3	48,9	18,6	22,8

За I півріччя 2018 року на 151,9 тис. одиниць (або на 4,1%) збільшилась кількість укладених договорів страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – до **3 871,1** тис. одиниць.

Рівень валових страхових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 30.06.2018 становив 51,4% (станом на 30.06.2017 – 47,4%), при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 49,6% (станом на 30.06.2017 – 49,9%).

За підсумками I півріччя 2018 року:

– при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових премій становив **2 872,1 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **2 149,1 млн. грн.**;

– при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових виплат становив **1 539,2 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **1 086,4 млн. грн.**

Структура валових страхових платежів та валових страхових виплат у секторі автострахування представлена на рисунках 10, 11.

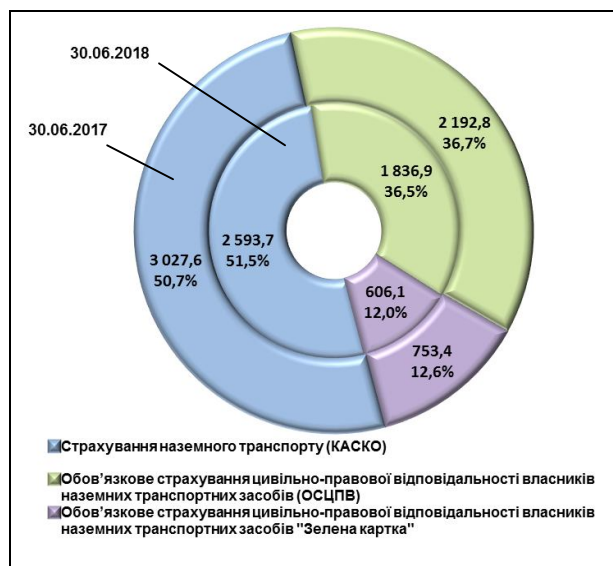

Рис. 10. Структура страхових премій у секторі автострахування станом на 30.06.2017 та 30.06.2018 (млн. грн.)

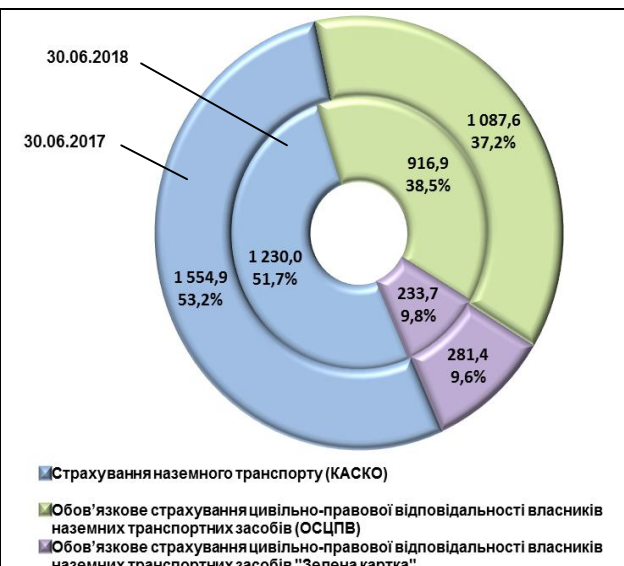

Рис. 11. Структура страхових виплат у секторі автострахування станом на 30.06.2017 та 30.06.2018 (млн. грн.)

Страхування життя

Валові страхові платежі (премії, внески) при страхуванні життя станом на 30.06.2018 становили **1 732,8 млн. грн.**, що на 39,2% більше, ніж за аналогічний період 2017 року (станом на 30.06.2017 – 1 245,1 млн. грн.).

Структура валових надходжень страхових платежів (премій, внесків) станом на 30.06.2018 має такий вигляд:

- 1 663,1 млн. грн. (або 96,0%) – що надійшли від фізичних осіб;
- 69,7 млн. грн. (або 4,0%) – що надійшли від юридичних осіб.

Станом на 30.06.2018 року збільшилась кількість застрахованих фізичних осіб на 0,8% або на 31 151 осіб (станом на 30.06.2017 застраховано 4 047 982 фізичні особи, станом на 30.06.2018 – 4 079 133 фізичні особи).

Протягом I півріччя 2018 року застраховано 1 269 926 фізичних осіб, що в 1,5 рази або на 768 822 особи більше проти відповідного періоду 2017 року (за I півріччя 2017 року застраховано 501 104 фізичні особи).

Структура валових страхових премій та виплат із страхування життя зображена на рисунках 12 та 13.

Обсяги надходжень валових страхових платежів та валових страхових виплат за 2015 – 2017 рр., станом на 30.06.2018 зображено на рис. 14.

Обсяг валових страхових виплат із страхування життя станом на 30.06.2018 становив **390,5 млн. грн.¹**, що на 46,9% більше в порівнянні з відповідним періодом 2017 року (станом на 30.06.2017 – 265,9 млн. грн.).

¹ Включаючи страхові виплати у вигляді анuitетів.

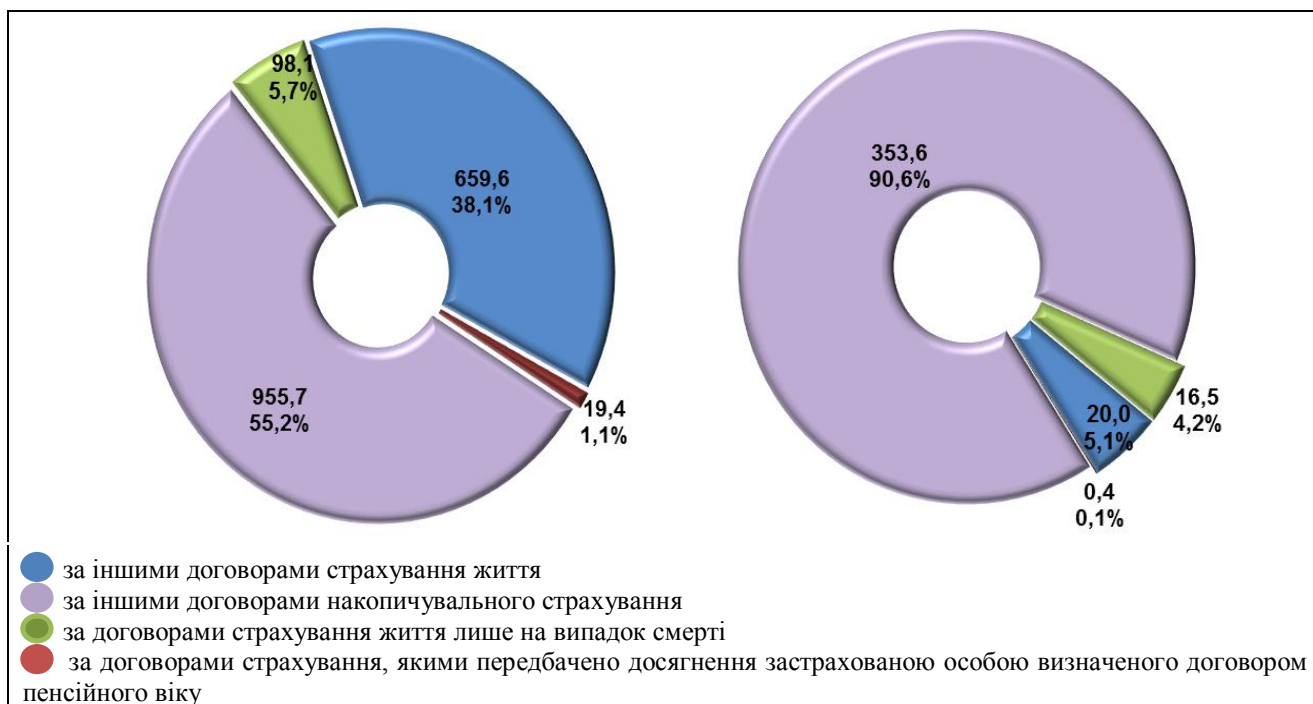

Рис 12. Структура валових страхових премій із страхування життя станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

Рис 13. Структура валових страхових виплат із страхування життя станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

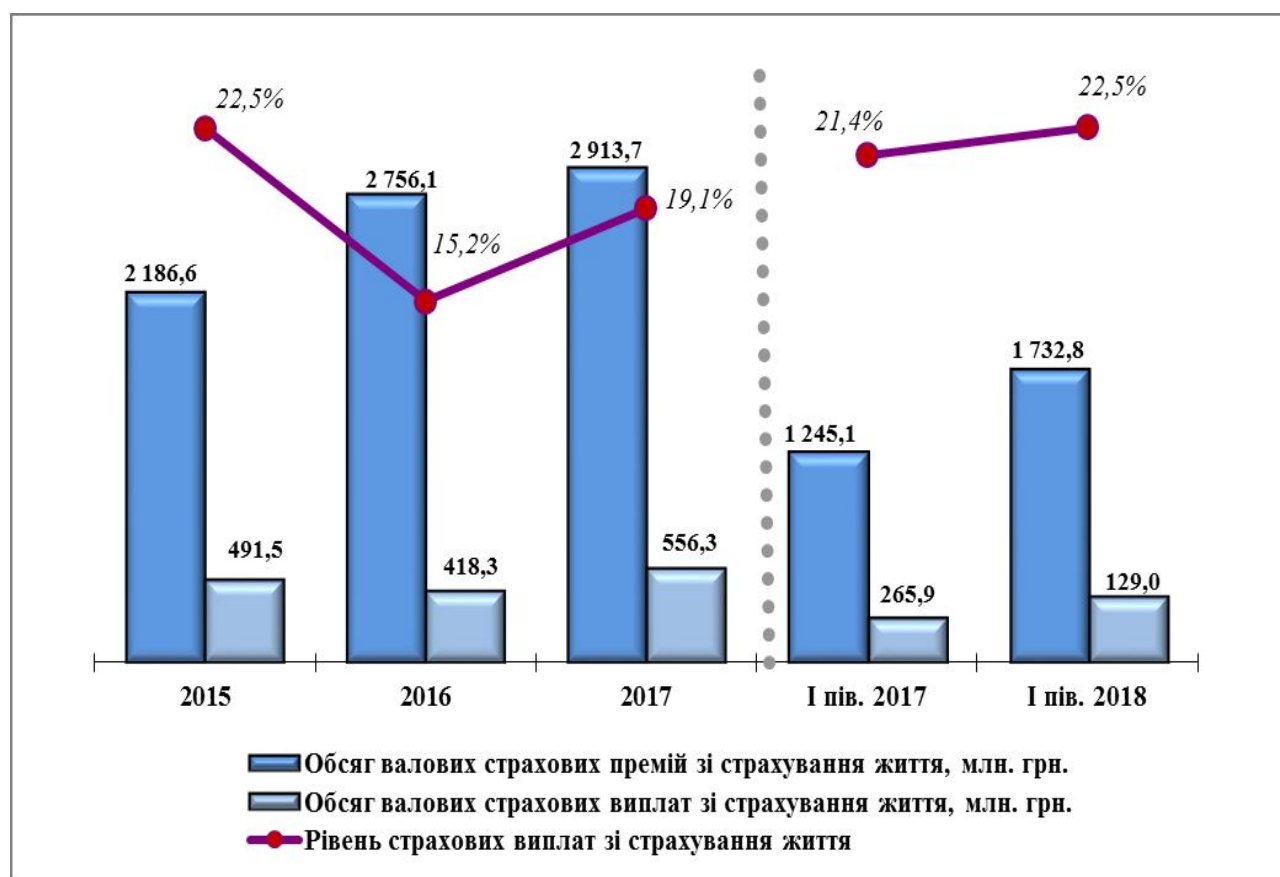

Рис. 14. Динаміка страхових премій та страхових виплат із страхування життя за 2015 – 2017 рр., I пів. 2018 р. (млн. грн.)

Станом на 30.06.2018 величина зміни резервів із страхування життя становила 165,7 млн. грн. (таблиця 11), що менше на 73,3% у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року.

Основна частина величини зміни резервів зі страхування життя сформована за іншими договорами страхування життя – 79,7 млн.грн. та іншими договорами накопичувального страхування – 76,6 млн. грн.

Таблиця 11

Зміна резервів із страхування життя за I півріччя 2017–2018 рр.

Показники	Станом на 30.06.2017	Станом на 30.06.2018	Темпи приросту
	млн. грн.		%
Величина зміни резервів із страхування життя, у тому числі, яка відповідає:	620,9	165,7	-73,3
інвестиційним доходам, що застосовуються для розрахунку страхових тарифів;	107,8	118,7	10,1
індексації розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за офіційним індексом інфляції;	27,0	37,8	40,0
частині інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із страхування життя, що залишилась після передбачених статтею 9 Закону України “Про страхування” обов’язкових відрахувань в математичні резерви та вирахувань витрат страховика на ведення справи;	158,1	148,6	-6,0
загальному обсягу збільшення розмірів страхових сум та (або) страхових виплат (бонусів), які визначено за іншими фінансовими результатами діяльності згідно з договорами страхування, що передбачають участь страхувальника у інвестиційному доході страховика;	3,6	5,6	55,6
величині зміни розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за договорами страхування, грошові зобов’язання за якими визначено у вільноконвертованій валюті або розрахункових величинах.	15,3	-35,5	-332,0

За підсумками I півріччя 2018 року 10 СК "Life" отримали від’ємне значення приросту резервів із страхування життя на загальну суму 158,3 млн. грн., що пов’язано з достроковим розірванням договорів страхування (за підсумками I півріччя 2017 року від’ємне значення задекларували 13 СК "Life" на загальну суму 145,7 млн. грн.). Приріст резервів із страхування життя становив 324,0 млн. грн. Найбільший приріст страхових резервів зі страхування життя (більше 30 млн. грн.) задекларували три страхові компанії "Life" у розмірах 174,0 млн. грн., 54,5 млн. грн. та 35,4 млн. грн. (53,7%, 16,8% та 10,9% від загального приросту резервів відповідно⁴).

⁴ Від’ємні значення приросту резервів із страхування життя при розрахунку часток не використовувались.

Перестрахування

За договорами перестрахування ризиків станом на 30.06.2018 українські страховики (цеденти, перестраховальники) сплатили часток страхових премій **8 356,9 млн. грн.** (станом на 30.06.2017 – 9 771,0 млн. грн.), з них:

- перестраховикам-нерезидентам – **1 678,4 млн. грн.** (станом на 30.06.2017 – 2 057,7 млн. грн.),
- перестраховикам-резидентам – **6 678,5 млн. грн.** (станом на 30.06.2017 – 7 713,3 млн. грн.).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила **898,1 млн. грн.** (станом на 30.06.2017 – 566,3 млн. грн.), у тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – **690,9 млн. грн.** (станом на 30.06.2017 – 397,3 млн. грн.),
- перестраховиками-резидентами – **207,2 млн. грн.** (станом на 30.06.2017 – 169,0 млн. грн.).

Структура вихідного перестрахування за видами страхування станом на 30.06.2018 зображена на рисунку 15.

У структурі вихідного перестрахування станом на 30.06.2018 найбільше сплачено часток страхових премій за такими видами страхування, як: страхування майна – **1 860,8 млн. грн.** (або 22,3%) (станом на 30.06.2017 – 1 941,9 млн. грн. (або 19,9%)); страхування фінансових ризиків – **1 742,9 млн. грн.** (або 20,9%) (станом на 30.06.2017 – 1 773,8 млн. грн. (або 18,2%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – **1 280,2 млн. грн.** (або 15,3%) (станом на 30.06.2017 – 1 455,7 млн. грн. (або 14,9%)); страхування відповідальності перед третіми особами – **800,4 млн. грн.** (або 9,6%) (станом на 30.06.2017 – 668,0 млн. грн. (або 6,8%)); страхування вантажів та багажу (вантажобагажу) – **699,7 млн. грн.** (або 8,4%) (станом на 30.06.2017 – 2 142,5 млн. грн. (або 21,9%)); страхування наземного транспорту (КАСКО) – **425,5 млн. грн.** (або 5,1%) (станом на 30.06.2017 – 472,3 млн. грн. (або 4,8%)); страхування кредитів – **369,9 млн. грн.** (або 4,4%) (станом на 30.06.2017 – 41,6 млн. грн. (або 0,4%)), страхування від нещасних випадків – **212,5 млн. грн.** (або 2,5%) (станом на 30.06.2017 – 99,6 млн. грн. (або 1,0%)).

Перерозподіл у структурі вихідного перестрахування станом на 30.06.2018 порівняно з аналогічною датою минулого року відбувся на користь таких видів страхування, як: страхування кредитів (з 0,4% до 4,4%); страхування фінансових ризиків (з 18,2% до 20,9%); страхування відповідальності перед третіми особами (з 6,8% до 9,6%); страхування майна (з 19,9% до 22,3%); страхування від нещасних випадків (з 1,0% до 2,5%). При цьому, у структурі вихідного перестрахування відбулося зменшення з таких видів страхування: страхування вантажів та багажу (з 21,9% до 8,4%); авіаційне страхування (з 3,8% до 1,8%).

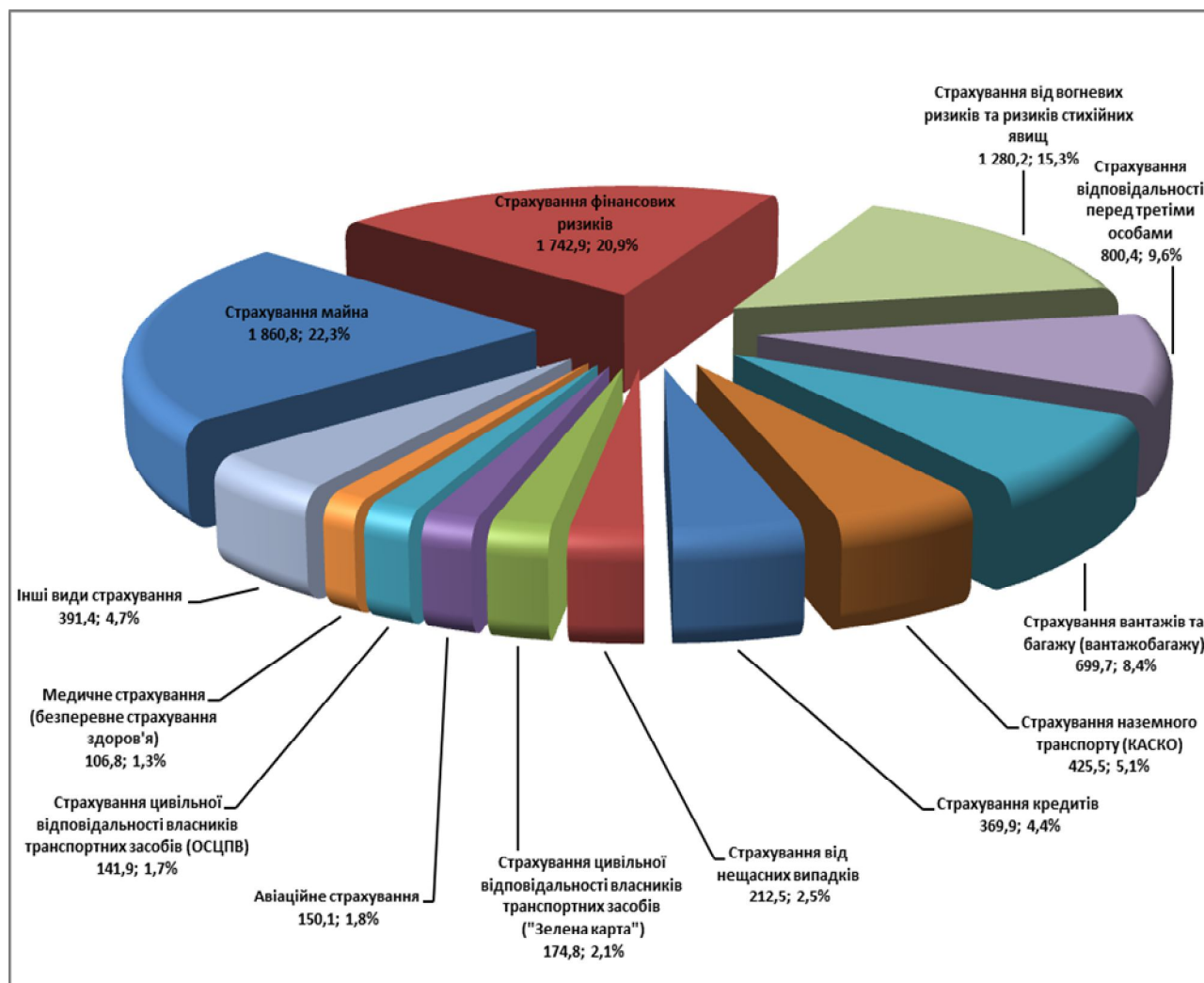

Рис. 15. Структура вихідного перестрахування за видами страхування станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

Співвідношення вихідного перестрахування до валових страхових премій станом на 30.06.2018 становило 35,7%, що на 10,3 в.п. менше аналогічного показника минулого року (станом на 30.06.2017 – 46,0%) (рис. 16).

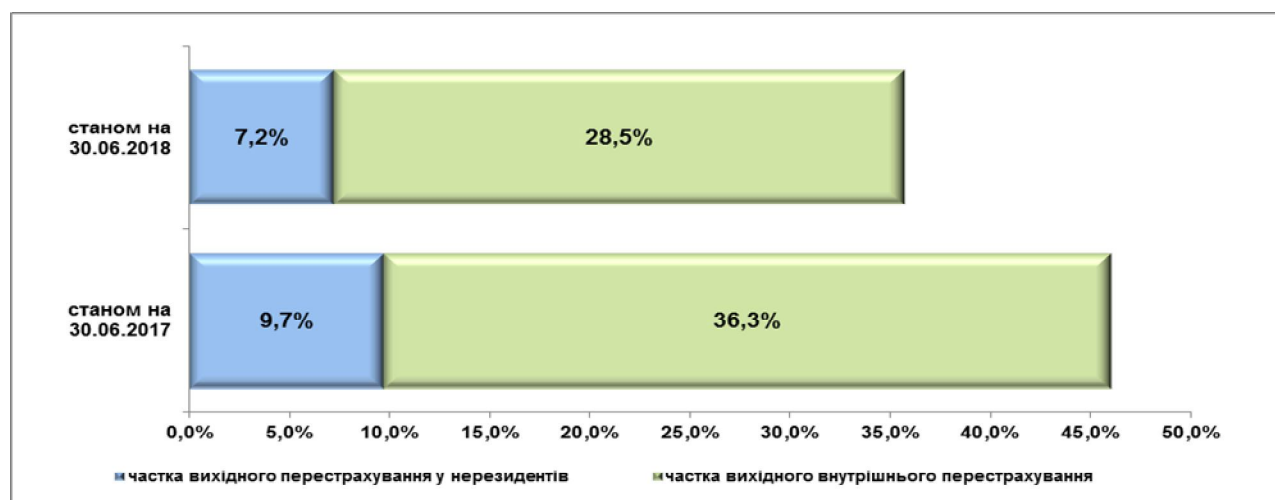

Рис. 16. Частки вихідного перестрахування у співвідношенні до валових страхових премій за I півріччя 2017 – 2018 рр.

На рис. 17 представлено структуру перестрахування ризиків у нерезидентів станом на 30.06.2018. Від загальної суми сплачених часток страхових премій на перестрахування нерезидентам найбільше сплачено до Швейцарії – 22,9%, Великобританії – 18,2%, Німеччини – 15,4% та Польщі – 12,1%.

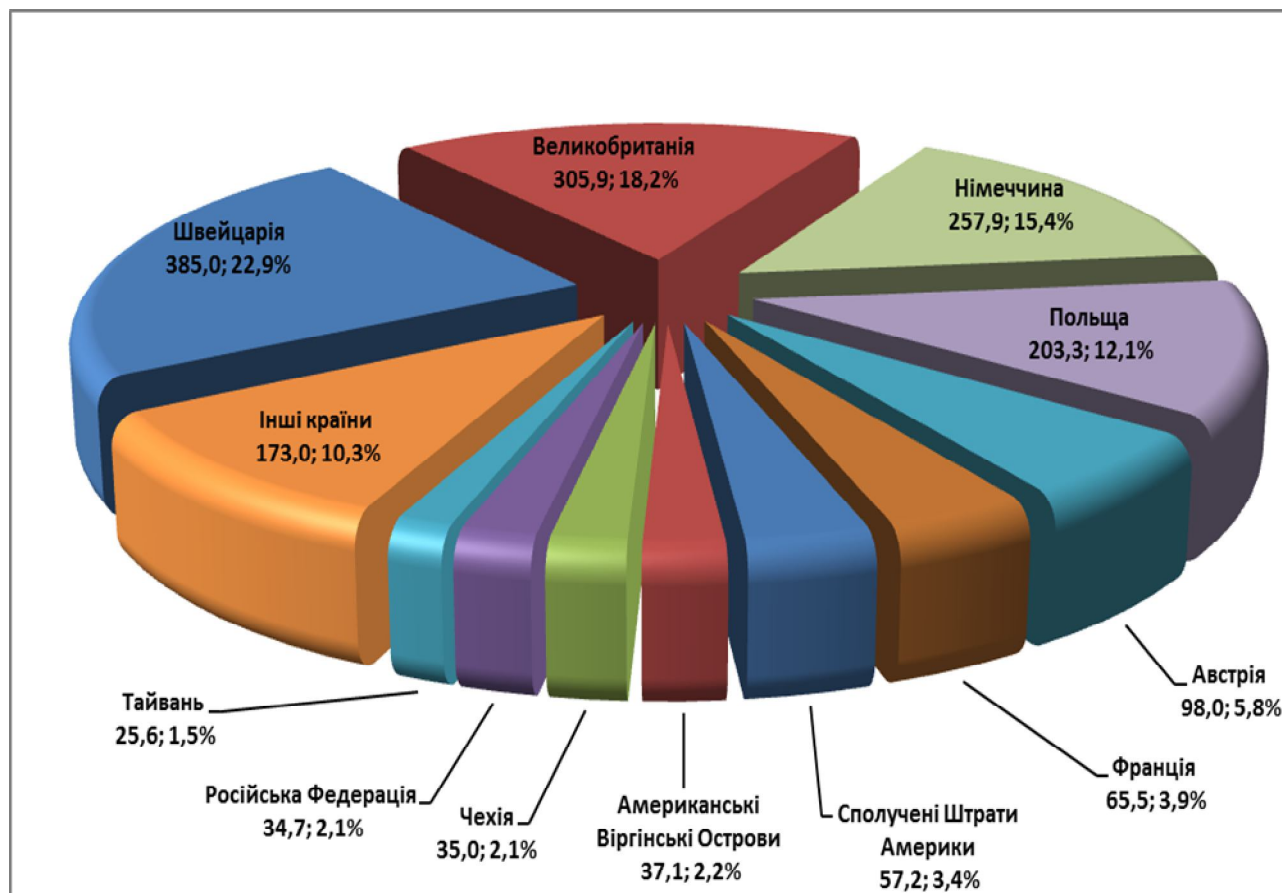

Рис. 17. Структура страхових платежів, яка належить перестраховику - нерезиденту станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

Структура вихідного перестрахування станом на 30.06.2018 порівняно з аналогічним періодом 2018 року зазнала змін на користь таких країн, як: Німеччина (з 9,4% до 15,4%), Швейцарії (з 17,2% до 22,9%), Польщі (з 8,1% до 12,1%), Великобританії (з 15,5% до 18,2%) за рахунок зменшення частки страхових платежів Китаю (з 7,1% до 0,6%), Малайзії (з 6,0% до 0,01%), Індії (з 5,5% до 1,1%), Російської Федерації (з 5,1% до 2,1%), Республіки Кореї (з 3,0% до 0,04%).

Структура перестрахування ризиків у нерезидентів станом на 30.06.2018 має такий вигляд:

- Швейцарія, займає 22,9% в загальній сумі перестрахування проти 17,2% станом на 30.06.2017. Обсяг перестрахування збільшився на 31,3 млн. грн. або на 8,9% (станом на 30.06.2017 – 353,7 млн. грн., станом на 30.06.2018 – 385,0 млн. грн.);

- Великобританія, займає 18,2% в загальній сумі перестраховування проти 15,5% станом на 30.06.2017. Обсяг перестраховування зменшився на 14,0 млн. грн. або на 4,4% (станом на 30.06.2017 – 320,0 млн. грн., станом на 30.06.2018 – 305,9 млн. грн.);
- Німеччина, займає 15,4% в загальній сумі перестраховування проти 9,4% станом на 30.06.2017. Обсяг перестраховування збільшився на 64,8 млн. грн. або на 33,6% (станом на 30.06.2017 – 193,1 млн. грн., станом на 30.06.2018 – 257,9 млн. грн.);
- Польща, займає 12,1% в загальній сумі перестраховування проти 8,1% станом на 30.06.2017. Обсяг перестраховування збільшився на 37,6 млн. грн. або на 22,7% (станом на 30.06.2017 – 165,8 млн. грн., станом на 30.06.2018 – 203,3 млн. грн.);
- Австрія, займає 5,8% в загальній сумі перестраховування проти 5,6% станом на 30.06.2017. Обсяг перестраховування зменшився на 17,0 млн. грн. або на 14,8% (станом на 30.06.2017 – 115,1 млн. грн., станом на 30.06.2018 – 98,0 млн. грн.);
- Франція, займає 3,9% в загальній сумі перестраховування проти 3,0% станом на 30.06.2017. Обсяг перестраховування збільшився на 4,6 млн. грн. або на 7,5% (станом на 30.06.2017 – 61,0 млн. грн., станом на 30.06.2018 – 65,5 млн. грн.).

Активи страховиків та сформовані страхові резерви

Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2015 – 2017 рр. та станом на 30.06.2018 зображена на рис. 18.

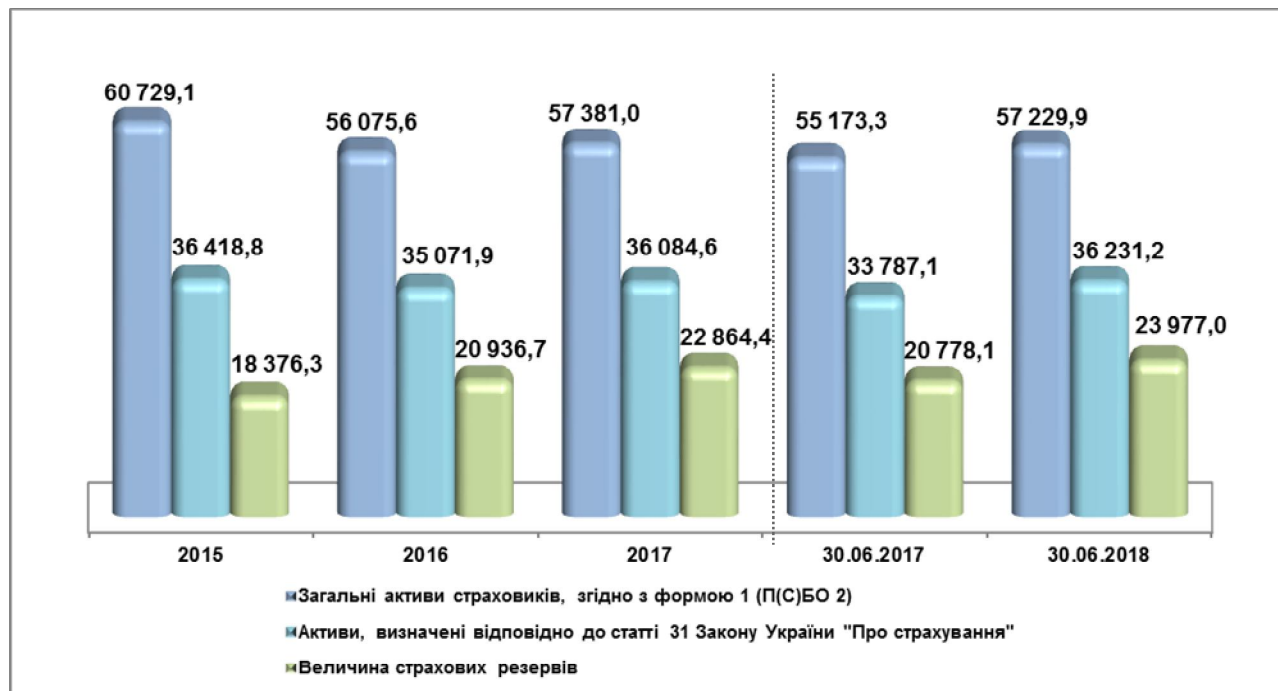

Рис. 18. Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2015–2017 рр. та станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

Станом на 30.06.2018 обсяг загальних активів страховиків становив **57 229,9 млн. грн.**, що на 3,7% більше в порівнянні з відповідним показником минулого року.

Величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», збільшилась в порівнянні з відповідним показником станом на 30.06.2017 на 2 444,1 млн. грн. або на 7,2% та склала 63,3% загальних активів страховиків (станом на 30.06.2018 активи, визначені по статті 31 Закону України «Про страхування» становили 36 231,2 млн. грн., станом на 30.06.2017 – 33 787,1 млн. грн.).

Структура активів страхових компаній, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів (таблиця 12), станом на 30.06.2018 у порівнянні з інформацією станом на 30.06.2017 мала такі зміни:

- на 2 084,1 млн. грн. (або на 19,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами), і становив 12 768,3 млн. грн. (або 35,2% від загального обсягу активів). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами) на поточних рахунках в іноземній валюті збільшився на 349,0 млн. грн. (або на 19,3%) і становив 2 160,0 млн. грн. проти 1 811,0 млн. грн. станом на 30.06.2017;
- на 654,7 млн. грн. (або на 11,2%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 6 517,1 млн. грн. (або 18,0% від загального обсягу активів);
- на 1 203,9 млн. грн. (або на 17,4%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення акціями, і становив 5 720,0 млн. грн. (або 15,8% від загального обсягу активів);
- на 1 156,3 млн. грн. (або на 30,9%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 4 897,5 млн. грн. (або 13,5% від загального обсягу активів);
- на 117,7 млн. грн. (або на 4,2%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках, і склав 2 662,6 млн. грн. (або 7,3% від загального обсягу активів).

На рис. 19 відображена структура загальних активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»).

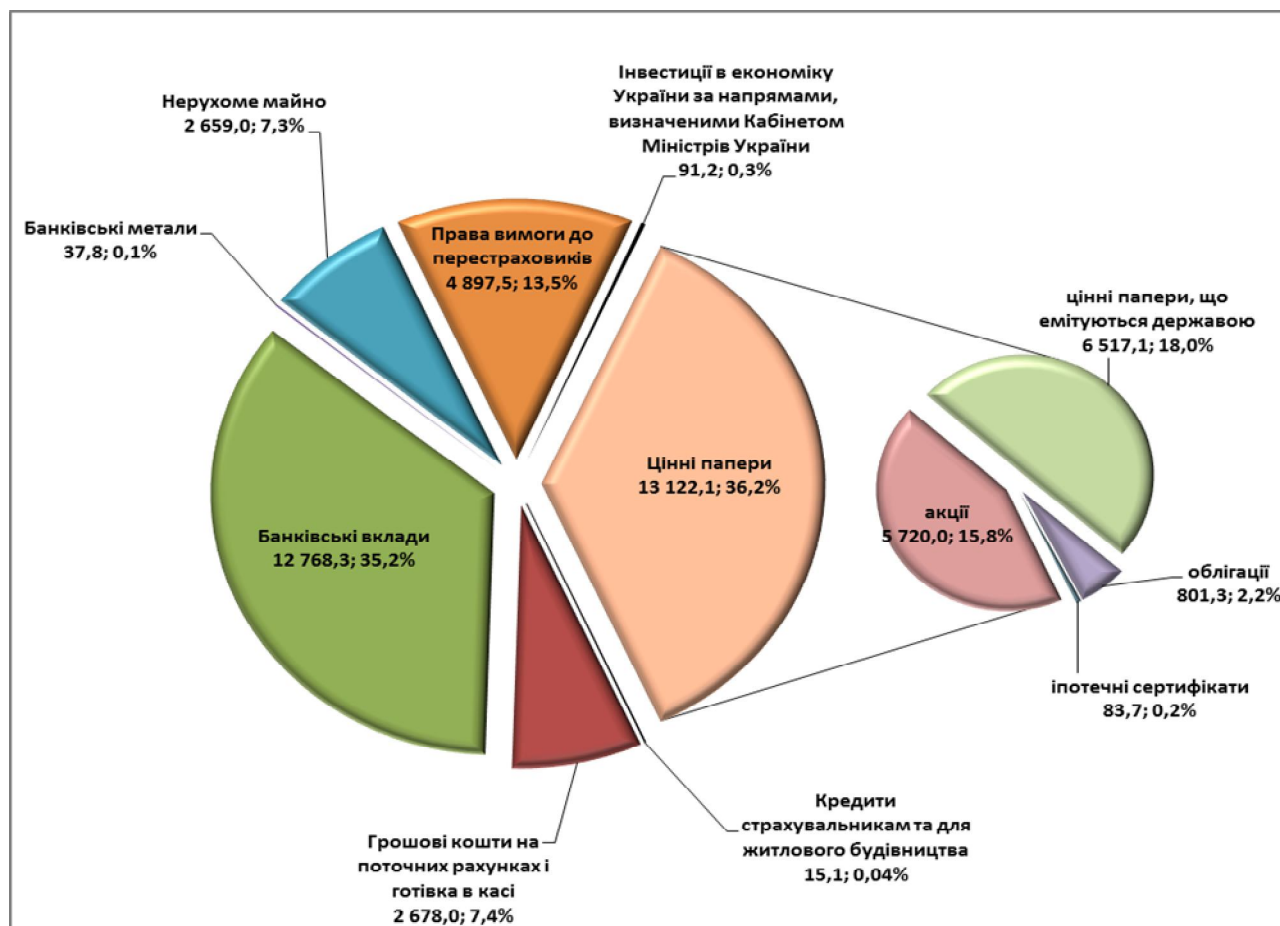

Рис. 19. Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 30.06.2018 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів⁵, становив **36 231,2 млн. грн.**, які в розмірі **23 608,8 млн. грн.** використано з метою представлення коштів страхових резервів.

У структурі активів, якими **представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя** (таблиця 13), станом на 30.06.2018 у порівнянні з інформацією станом на 30.06.2017 відбулися такі зміни:

- на 1 863,7 млн. грн. (або на 22,1%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладами (депозитами), і становив 10 307,8 млн. грн. (або 43,7% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладами (депозитами) на поточних рахунках в іноземній валюті збільшився на

⁵ - відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування».

517,7 млн. грн. (або на 19,8%) і становив 3 126,1 млн. грн. проти 2 608,4 млн. грн. станом на 30.06.2017;

- на 522,8 млн. грн. (або на 9,2%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 6 195,9 млн. грн. (або 26,2% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 952,3 млн. грн. (або на 37,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 3 491,8 млн. грн. (або 14,8% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 45,3 млн. грн. (або на 2,2%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках, і становив 2 107,7 млн. грн. (або 8,9% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя).

На рис. 20 зображена структура активів, якими представлено кошти страхових резервів станом на 30.06.2018.

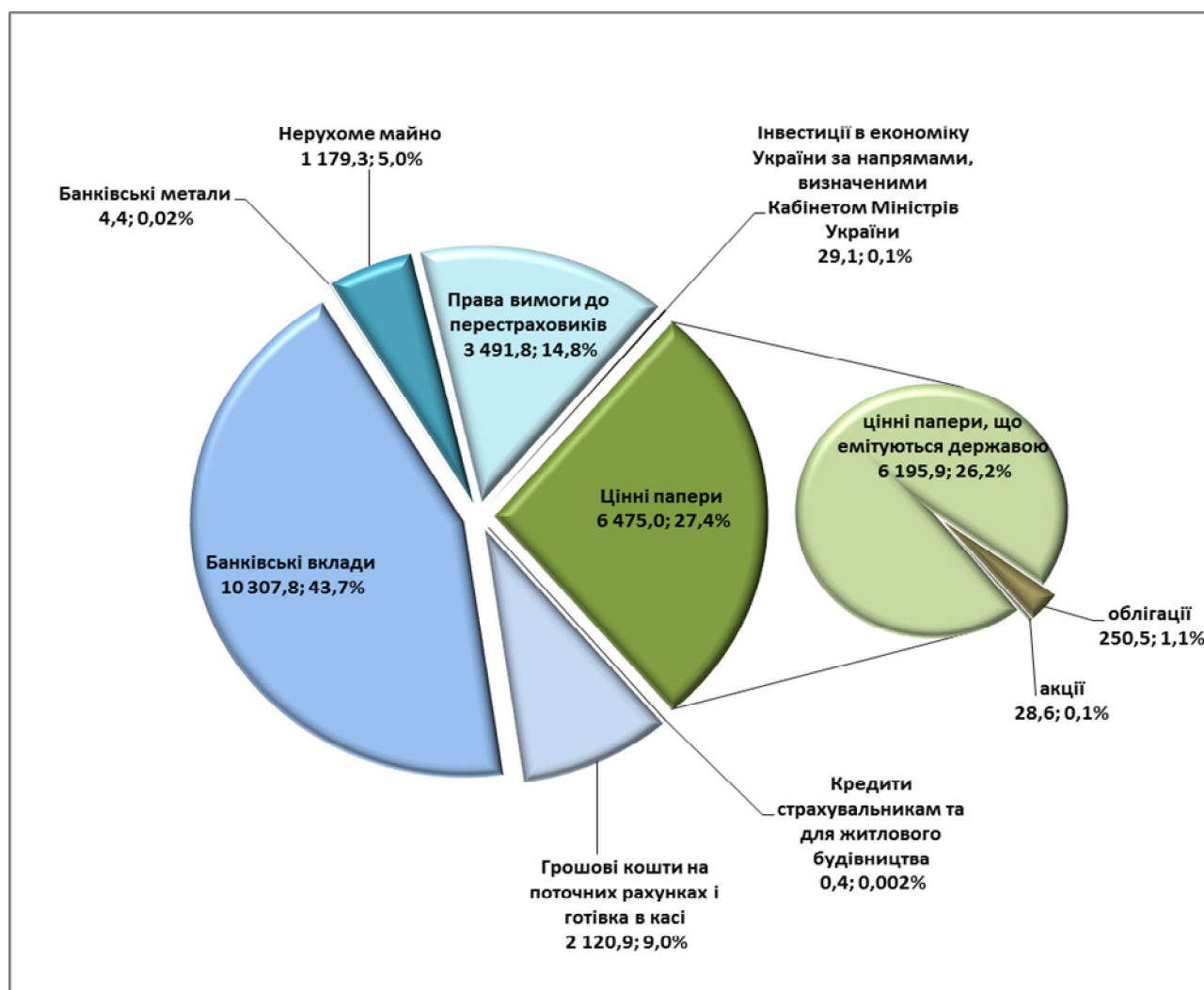

Рис. 20. Структура активів, якими представлено кошти страхових резервів, станом на 30.06.2018 (млн. грн.)

У структурі активів, якими представлені технічні резерви (таблиця 14), станом на 30.06.2018 у порівнянні з інформацією станом на 30.06.2017 відбулися такі зміни:

- на 1 200,5 млн. грн. (або на 21,1%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах) і становив 6 891,4 млн. грн. (або 45,5% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 1 000,2 млн. грн. (або на 42,5%) збільшився обсяг коштів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 3 362,3 млн. грн. (або 22,2% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 366,8 млн. грн. (або на 21,5%) збільшився обсяг коштів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 2 069,0 млн. грн. (або 13,7% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 133,1 млн. грн. (або на 9,0%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках, і становив 1 604,2 млн. грн. (або 10,6% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви).

У структурі активів, якими представлені резерви зі страхування життя (таблиця 15), станом на 30.06.2018 у порівнянні з інформацією станом на 30.06.2017 відбулися такі зміни:

- на 156,1 млн. грн. (або на 3,9%) збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою, і становив 4 126,9 млн. грн. (або 48,7% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 663,2 млн. грн. (або на 24,1%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах), і становив 3 416,4 млн. грн. (або 40,3% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами) на поточних рахунках в іноземній валюті збільшився на 228,3 млн. грн. (або на 18,2%) і становив 1 479,3 млн. грн. проти 1 251,0 млн. грн. станом на 30.06.2017;
- на 87,8 млн. грн. (або на 14,8%) зменшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках і становив 503,5 млн. грн. (або 5,9% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя).

Активи страхових компаній

Показники	Активи страховиків			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018
Загальні активи по балансу	55 173,3	57 229,9	X	X
<i>Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	33 787,0	36 269,0	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 780,3	2 662,6	8,2%	7,3%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	653,8	345,4	1,9%	1,0%
2) банківські вклади (депозити)	10 684,2	12 768,3	31,6%	35,2%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 811,0	2 160,0	5,4%	6,0%
3) банківські метали	34,7	37,8	0,1%	0,1%
4) нерухоме майно	2 566,3	2 659,0	7,6%	7,3%
5) акції	6 923,9	5 720,0	20,5%	15,8%
6) облігації	998,1	801,3	3,0%	2,2%
7) іпотечні сертифікати	117,9	83,7	0,3%	0,2%
8) цінні папери, що емітуються державою	5 862,4	6 517,1	17,4%	18,0%
9) права вимоги до перестраховиків	3 741,2	4 897,5	11,1%	13,5%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	2 355,7	3 312,8	7,0%	9,1%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	49,5	91,2	0,1%	0,3%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,4	3,0	0,001%	0,008%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	29,8	22,4	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	5,8	0,0%	0,02%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	13,1	53,8	0,0%	0,1%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	6,2	6,2	0,02%	0,02%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	12,4	15,0	0,04%	0,04%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0003%	0,0003%
13) готівка в касі	16,0	15,4	0,05%	0,04%

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів».

Розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя

Показники	Страхові резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018
Сформовані страхові резерви	20 778,1	23 977,0	X	X
<i>Категорій активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя, у тому числі:	20 262,0	23 608,8	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 062,4	2 107,7	10,2%	8,9%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	432,4	260,5	2,1%	1,1%
2) банківські вклади (депозити)	8 444,1	10 307,8	41,7%	43,7%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	2 608,4	3 126,1	12,9%	13,2%
3) банківські метали	4,6	4,4	0,02%	0,02%
4) нерухоме майно	1 038,7	1 179,3	5,1%	5,0%
5) акції	37,5	28,6	0,2%	0,1%
6) облігації	423,3	250,5	2,1%	1,1%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	5 673,1	6 195,9	28,0%	26,2%
9) права вимоги до перестраховиків	2 539,5	3 491,8	12,5%	14,8%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1 796,1	2 495,2	8,9%	10,6%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	23,4	29,1	0,1%	0,1%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,0	1,0	0,0%	0,004%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	17,2	21,9	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	6,2	6,2	0,03%	0,03%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,3	0,3	0,001%	0,001%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0005%	0,0004%
13) готівка в касі	14,8	13,2	0,07%	0,1%

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній

Показники	Технічні резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018
Сформовані страхові резерви	20 778,1	23 977,0	100,0%	100,0%
- у тому числі технічні резерви	12 980,6	15 489,5	62,5%	64,6%
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	12 574,6	15 141,8	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 471,1	1 604,2	11,7%	10,6%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	307,9	196,7	2,4%	1,3%
2) банківські вклади (депозити)	5 690,9	6 891,4	45,3%	45,5%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 357,5	1 646,7	10,8%	10,9%
3) банківські метали	1,0	1,0	0,01%	0,01%
4) нерухоме майно	936,7	1 024,8	7,4%	6,8%
5) акції	27,1	20,0	0,2%	0,1%
6) облігації	347,6	127,0	2,8%	0,8%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	1 702,2	2 069,0	13,5%	13,7%
9) права вимоги до перестраховиків	2 360,1	3 362,3	18,8%	22,2%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1 616,6	2 365,6	12,9%	15,6%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	23,2	29,0	0,2%	0,2%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,0	1,0	0,0%	0,01%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	16,9	21,7	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	6,3	6,2	0,1%	0,04%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	14,7	13,1	0,1%	0,1%

Розміщення коштів резервів зі страхування життя

Показники	Резерви зі страхування життя			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2017	30.06.2018
Сформовані страхові резерви	20 778,1	23 977,0	100,0%	100,0%
- у тому числі резерви зі страхування життя	7 797,5	8 487,5	37,5%	35,4%
<i>Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені резерви зі страхування життя, у тому числі:	7 687,3	8 467,0	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	591,3	503,5	7,7%	5,9%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	124,5	63,7	1,6%	0,8%
2) банківські вклади (депозити)	2 753,2	3 416,4	35,8%	40,3%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 251,0	1 479,3	16,3%	17,5%
3) банківські метали	3,6	3,4	0,0%	0,0%
4) нерухоме майно	102,0	154,5	1,3%	1,8%
5) акції	10,4	8,5	0,1%	0,1%
6) облігації	75,7	123,5	1,0%	1,5%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	3 970,8	4 126,9	51,7%	48,7%
9) права вимоги до перестраховиків	179,5	129,5	2,3%	1,5%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	179,5	129,5	2,3%	1,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	0,3	0,2	0,004%	0,002%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,0	0,0	0,00%	0,00%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,3	0,2	0,004%	0,002%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,3	0,3	0,004%	0,004%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,001%	0,001%
13) готівка в касі	0,1	0,1	0,001%	0,001%